

Handläggare
Malin Salemyr
08-508 32 706**Till**
Utbildningsnämnden
2022-04-28

Ansökningar om godkännande av huvudman för fristående gymnasieskolor i Stockholms stad och närliggande kommuner

Remisser från Skolinspektionen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Skolinspektionen som svar på remisserna.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
UtbildningsdirektörNiclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Skolinspektionen har till Stockholms stad remitterat fem ansökningar om godkännande av huvudman för nya fristående gymnasieskolor och tio ansökningar om utökningar av befintliga gymnasieskolor i Stockholms stad och närliggande kommuner. Även 21 ansökningar om att bedriva avvikelser inom de nationella programmen har remitterats till staden, varav en stor andel avser nya tillstånd för redan befintliga utbildningar och resterande nationellt godkänd idrottsutbildning.

Vad gäller huvuddelen av de sökta utbildningarna bedömer förvaltningen att en etablering inte skulle medföra påtagligt negativa ekonomiska, organisatoriska eller pedagogiska konsekvenser för eleverna eller den del av skolväsendet som anordnas av Stockholms stad. Flera yrkesprogram har dock redan idag färre sökanden än antalet befintliga platser. En etablering av försäljnings- och serviceprogrammet respektive naturbruksprogrammet inriktningarna djurvård och hästhållning i enlighet med de remitterade ansökningarna riskerar att leda till att Stockholms

stad inte längre kommer att ha förutsättningar att bedriva dessa utbildningar i egen regi.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till Skolinspektionen som svar på remisserna. Vidare föreslås att beslutet justeras omedelbart med anledning av remissernas svarstid.

Bakgrund

Ansökan om godkännande av huvudman för fristående gymnasieskola och gymnasiesärskola görs till Skolinspektionen. Ansökningarna remitteras sedan till lägeskommunen, samt till närliggande kommuner, för yttrande om utbildningen innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Kommunens yttrande ska innehålla en beskrivning av etableringarnas ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som kan uppstå på lång sikt, i vart fall över en femårsperiod, vid start av de utbildningar som ansökningarna omfattar. Skolinspektionen beslutar därefter om ansökan ska godkännas. När en enskild huvudman har godkänts för en utbildning ska denna starta senast vid början av det läsår som inleds två år efter godkännandet. Föreliggande ansökningar avser därmed utbildningsstart senast läsåret 2024/2025.

För att Skolinspektionen ska kunna göra en helhetsbedömning av vilka följder en etablering kan medföra bör kommunen utöver en konsekvensbeskrivning bifoga följande.

1. En befolkningsprognos över kommunens 16-åringar de kommande fem åren (år 2022–2027).
2. En sammanställning över antalet kommunala och fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i kommunen som idag erbjuder de program och inriktningar som omfattas av ansökningarna.
3. Uppgift om antalet befintliga platser på respektive sökt program och inriktning vid kommunala respektive fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor i kommunen.
4. Uppgift om kommunen avser att erbjuda sökta program och inriktningar läsåret 2022/2023 samt om möjligt läsåret 2023/2024.

Skolinspektionen har remitterat fem ansökningar om godkännande för nya fristående gymnasieskolor, tio ansökningar om utökningar av befintliga gymnasieskolor samt 21 ansökningar om att bedriva

avvikelse inom de nationella programmen. Förvaltningen yttrar sig i ett samlat remissvar. Svaret ska vara Skolinspektionen tillhanda senast den 6 maj 2022.

Ärendet

Ansökningarna avseende gymnasieskola omfattar 668 platser per årskurs vid full utbyggnad, varav 297 platser i Stockholms stad och 371 platser i resten av regionen. Fördelat över tre årskurser omfattar ansökningarna således 2 004 platser i regionen, varav 891 inom Stockholms stad. Av planerade platser avser 434 platser högskoleförberedande program och 234 avser yrkesprogram. Det program som omfattas av störst antal ansökningar är samhällsprogrammet med ansökningar om 187 platser per årskurs och läsår, totalt 561 platser vid fullt utbyggd verksamhet. Av sökta platser avser drygt 51 procent utbildningar inom samhällsvetenskapsprogrammet eller ekonomiprogrammet.

Det yrkesprogram som har störst antal sökta platser är vård- och omsorgsprogrammet och därefter naturbruksprogrammet respektive barn- och fritidsprogrammet. För samtliga dessa söks 49 platser per årskurs och läsår eller mer.

Ansökningarna med angivande av Skolinspektionens diarienummer ordnade per program och inriktning redovisas i bilaga 1.

Den konsekvensbeskrivning som Skolinspektionen begär av staden redovisas under förvaltningens synpunkter och förslag nedan. De uppgifter som Skolinspektionen utöver konsekvensbeskrivningen efterfrågar medföljer som bilaga 2–4. Vidare bifogas som bilaga 5 resultatet från första omgången av gymnasieansökan inför höstterminen 2022 avseende naturbruksprogrammet inriktningarna djurvård respektive hästhållning samt försäljnings- och serviceprogrammet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med gymnasieavdelningen och avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet kommer att behandlas av den fackliga samverkansgruppen den 19 april 2022. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 20 april 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Gymnasieutbildningen i Region Stockholm är samordnad genom ett samverkansavtal mellan regionens samtliga kommuner samt Håbo kommun. Det betyder att eleverna i regionen och Håbo fritt kan

söka alla gymnasieutbildningar på nationella gymnasieprogram i samverkansområdets kommunala och fristående gymnasieskolor. Det finns dock inget samverkansavtal mellan regionens kommuner när det gäller gymnasiesärskolans utbildningar.

Även gymnasieskolans introduktionsprogram ligger utanför regionens samverkansavtal. Då behovet av platser skiljer sig mellan introduktionsprogrammen, och det åligger hemkommunen att erbjuda platser till obehöriga elever, försvåras planeringen av att det av ansökningarna inte framgår i vilken utsträckning och volym introduktionsprogram kan komma att erbjudas.

Befolkningen i gymnasieålder förväntas öka i hela regionen. Antalet 16-åringar bosatta i Stockholms stad bedöms att öka från cirka 9 550 år 2021 till drygt 11 000 år 2030, en ökning med 15 procent. Ökningen förväntas främst ske fram till och med år 2026 för att därefter plana ut, se bilaga 2. Även i resten av regionen är en befolkningsökning i åldersgruppen att vänta.

Under perioden fram till år 2030 väntas behovet av platser i Stockholms stads gymnasieskolor öka med cirka 1 600, varav drygt 1 100 platser till stockholms elever, till följd av ökande antal unga i gymnasieålder i hela stockholmsregionen. Ökning är som störst fram till 2026. I nuläget planeras för 2 000 nya platser under perioden.

Det finns en viss osäkerhet i det långsiktiga behovet av platser i regionen. Enligt prognoser från Storsthlm finns det avseende gymnasieskola ett behov av ytterligare 1 145 platser i årskurs 1 på de högskoleförberedande programmen inför höstterminen 2031, jämfört med det antal platser som erbjöds inför den preliminära antagningen till årskurs 1 år 2021. Prognosen för yrkesprogrammen visar i stället att det inför höstterminen 2031 kommer att finnas en överkapacitet i årskurs 1 med nästan 1 600 platser fördelade på samtliga nationella yrkesprogram.¹

Som framgår ovan innebär stadens och regionens befolkningsprognoser att det finns ett totalt behov av att antalet studieplatser i gymnasieskolan ökar de kommande åren.

Antalet elever per utbildning är dock lägre på yrkesprogram än på högskoleförberedande program. Flera yrkesprogram har idag färre sökanden än antalet befintliga platser vid både kommunala och fristående skolor inom Stockholms stad. Även en minskning med

¹ Gymnasiebehovet 2021, Trender och kunskap om Stockholms läns gymnasierregion, Storsthlm (2021)

förhållandevis få elever skulle kunna påverka Stockholms stads förutsättningar att erbjuda utbildning på aktuella yrkesprogram. De nationella program i stadens egen regi som riskerar att påverkas mest negativt av de sökta utbildningarna är försäljnings- och serviceprogrammet samt naturbruksprogrammet inriktningarna djurvård respektive hästhållning. Resultatet från den första ansökningsomgången inför läsåret 2022/2023 visar att försäljnings- och serviceprogrammet vid Kärrtorps gymnasium, den enda kommunala gymnasieskola inom Stockholms stad som erbjuder denna utbildning, endast hade en (1) förstahandssökande till sina 33 planerade platser. Spånga gymnasium, den enda kommunala skola i Stockholms stad som erbjuder inriktningarna djurvård samt hästhållning inom naturbruksprogrammet, hade 37 behöriga förstahandssökanden till 70 planerade platser avseende inriktningen djurvård och en (1) behörig förstahandssökande till 8 planerade platser på inriktningen hästhållning. Detta innebär att nivån för antalet sökande till dessa utbildningar redan idag är kritisk i förhållande till möjligheten att bedriva dessa.

Utifrån ovanstående och utifrån det bilagda underlaget, bedömer förvaltningen sammantaget att en ökning av antalet platser i linje med det sökta antalet inte kommer att få påtagligt negativa konsekvenser för eleverna eller för stadens utbildningsväsende. Däremot skulle en etablering av ytterligare platser utöver befintligt utbildningsutbud på försäljnings- och serviceprogrammet respektive naturbruksprogrammet inriktningarna djurvård och hästhållning påverka söktrycket för motsvarande utbildningar i egen regi negativt och i förlängningen leda till att förutsättning saknas att bedriva dessa utbildningar.

Konsekvenser för barn och barns rättigheter samt jämställdhet

Förvaltningen bedömer att ett förverkligande av de ansökta platserna inte kommer att ha negativa konsekvenser för barn och barns rättigheter eller för jämställdhet.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till Skolinspektionen som svar på remisserna. Vidare föreslås att beslutet justeras omedelbart med anledning av remissernas svarstid.

Bilagor

1. Sammanställning av från Skolinspektionen till Stockholms stad remitterade ansökningar om nyetablering och utökning av fristående gymnasieskolor
2. Prognos över befolkningsutvecklingen gällande 16-åringar i Stockholms stad 2022 – 2030 och andra elevprognoser
3. Sammanställning över planerat antal kommunala och fristående skolor inom Stockholms stad med sökta program och inriktningar samt platser läsåret 2022/2023
4. Redovisning av Stockholms stads planering av utbildningsutbud för gymnasieskolan läsåret 2022/2023
5. Resultat från antagningsomgång 1 inför höstterminen 2022 avseende försäljnings- och serviceprogrammet samt naturbruksprogrammet inriktningarna djurvård respektive hästhållning